

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

МІЖНАРОДНІ СТУДІЇ ВИКЛАДАЧІВ ТА СТУДЕНТІВ

Електронне видання

Київ 2021

УДК 341:327(082)

*Рекомендовано до публікації вченою радою
Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса
Грінченка (протокол № 1 від 20 січня 2021 року).*

Міжнародні студії викладачів та студентів / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ: [Електронне видання], 2021. 110 с.

У матеріалах збірника «Міжнародні студії викладачів та студентів» висвітлено широкий спектр питань, пов'язаних із актуальними проблемами міжнародних відносин та міжнародного права, суспільних комунікацій та регіональних студій.

Збірник адресовано науковцям, фахівцям з міжнародних відносин та міжнародного права, дипломатам, слухачам магістратури, студентам закладів вищої освіти, а також усім, хто цікавиться проблемами міжнародних відносин та міжнародного права.

Матеріали подано в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних та інших відомостей.

Редакція збірника не несе відповідальності за зміст матеріалів та може не поділяти думки авторів.

УДК 341:327(082)

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021

ЗМІСТ

Вступне слово	5
----------------------	----------

Секція 1. Суспільні комунікації у сучасному вимірі

<i>Гаценко Анастасія, Пістракевич Олена</i>	6
---	----------

Інформаційна та кібербезпека України в контексті євроатлантичної інтеграції

<i>Главак Анна, Бессонова Марина</i>	11
--------------------------------------	-----------

Висвітлення канадськими медіа подій Євромайдану в Україні

<i>Кирилюк Андрій, Ілюк Тетяна</i>	15
------------------------------------	-----------

Проблеми становлення та розвитку публічної дипломатії України

<i>Мачуська Анастасія, Слюсаренко Ірина</i>	21
---	-----------

Робота «груп експертів» ООН у сфері інформаційної безпеки (на основі резолюцій Генеральної Асамблеї ООН): етапи та здобутки

<i>Мороховець Анастасія, Ворошилова Інна</i>	27
--	-----------

Розвиток телекомунікаційного бізнесу Європи в контексті європейської інформаційної політики

<i>Чабанюк Тетяна, Вдовиченко Вікторія</i>	34
--	-----------

Бренд країни як інструмент зовнішньої політики Естонії: досвід для України

<i>Черевичний Богдан, Пістракевич Олена</i>	38
---	-----------

Інформаційні операції проти України в умовах російської агресії

<i>Khomutska Viktoriia, Voroshylova Inna</i>	43
--	-----------

The Impact of Social Networks on International Information Relations: Current Overview and Prospects

Секція 2. Розвиток країн та регіонів: погляд з позиції сьогодення

<i>Добридень Альона, Бессонова Марина</i>	50
---	-----------

Основні виміри арктичної політики Канади

<i>Дорош Юлія, Бессонова Марина</i>	55
-------------------------------------	-----------

Законодавче регулювання культурної дипломатії у США

<i>Ковальська Тетяна, Брайчевська Олена</i>	60
Політичні гасла та програмні декларації французьких політичних партій та їх вплив на результати парламентських виборів 2017 р.	
<i>Ковальчук Анна, Лісовська Мирослава</i>	65
Державна політика Китаю щодо охорони навколишнього середовища: історія формування і розвитку	
<i>Корженівська Вікторія, Мельник Ганна</i>	69
Туристична інфраструктура Республіки Польща: перспективи збільшення в'їзного та внутрішнього туризму	
<i>Ніколаєнко Маргарита, Лісовська Мирослава</i>	72
Зовнішня політика Великобританії в нових реаліях	
<i>Нуждова Вікторія, Мельник Ганна</i>	76
Роль Туреччини у міжнародних організаціях	
<i>Пигуль Крістіна, Жалоба Ігор</i>	80
Китайська ініціатива «Один пояс – один шлях» і країни Латинської Америки (на прикладі Аргентини)	
<i>Піддобрівна Марія, Мельник Ганна</i>	85
Цифрова дипломатія Республіки Польща: досягнення і перспективи розвитку	
<i>Сірко Вероніка-Марія, Мельник Ганна</i>	89
Вплив нових медіа на зовнішньополітичний імідж Польщі	
Секція 3. Актуальні питання міжнародного права та міжнародних відносин	
<i>Лозицька Марія, Тимченко Ліліана</i>	92
Право бути забутим в Інтернеті в новій політичній реальності	
<i>Магеррамова Еліна, Братко Ірина</i>	96
Справа Марківа у двосторонніх відносинах України та Італійської Республіки	
<i>Соколовська Олександра, Грицяк Ігор</i>	100
Європейські механізми боротьби із торгівлею людьми та Україна	
Наші автори	104
Our authors	107

СЕКЦІЯ 1.

СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ У СУЧАСНОМУ ВИМІРІ

Анастасія Гаценко

Київський університет імені Бориса Грінченка
aahatsenko.fpmv17@kubg.edu.ua

Олена Пістракевич

Київський університет імені Бориса Грінченка
o.pistrakevych@kubg.edu.ua

ІНФОРМАЦІЙНА ТА КІБЕРБЕЗПЕКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Актуальність теми. У сучасних умовах розвитку суспільства і технологій роль інформаційного середовища неухильно зростає. Розвиток такого нового типу протистояння як інформаційна боротьба і перехід гонки технічного озброєння в кіберпростір обумовлюють актуальність дослідження основних напрямів діяльності України у цій сфері в контексті набуття повноправного членства в Північноатлантичному альянсі – міжнародної організації, головною метою якої є забезпечення безпеки та миру.

Мета. Дослідити забезпечення інформаційної та кібернетичної безпеки України в рамках євроатлантичної інтеграції.

Третя та четверта промислові революції ознаменували стрімкий розвиток інформаційних технологій, впровадження кібернетичних систем у життя людей та промисловість, сприяли створенню глобального комп'ютерного простору і сформулювали нові поняття, такі як інформаційне суспільство й кібернетичний простір. Однак щодня системи інформаційної безпеки по всьому світу потерпають від численних кібератак. Так, тільки з початку 2020 року Служба безпеки України знешкодила 460 кіберінцидентів і кібератак на органи державної влади та критично важливі об'єкти інфраструктури. За цей самий період СБУ заблокувало діяльність 20 хакерських угруповань і 2,5 тисячі вебресурсів, що використовувалися зі злочинною метою [1].

Забезпечення інформаційної безпеки поєднує в собі аспекти як національного, так й інтернаціонального характеру. Організація Північноатлантичного договору відіграє важливу роль у створенні підходів щодо забезпечення інформаційної безпеки як складової національних інтересів держав-членів, а також країн-партнерів. Стратегічна концепція оборони та безпеки країн-членів НАТО, що була прийнята в рамках Лісабонського саміту

20 листопада 2010 року, прирівняла кіберзагрози до військових загроз [4]. Основними завданнями співробітництва між НАТО та країнами-партнерами у сфері забезпечення кібернетичного захисту визначено: підтримання нормальної життєдіяльності об'єктів критичних інформаційно-комунікаційних інфраструктур; розробка дієвих заходів з протидії кібернетичним атакам; надання допомоги країнам у відновленні нормального функціонування відповідної інфраструктури внаслідок вчинення зовнішніх кібернетичних атак, функціонування системи оперативного реагування на будь-які загрози в інформаційній сфері країн.

7 лютого 2019 року Верховна Рада ухвалила Закон «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)» [2]. Проте відносини між Україною та НАТО розпочалися після проголошення незалежності у 1991 році, коли Україна вступила до Ради північноатлантичного співробітництва. Активна фаза співпраці у сфері забезпечення інформаційної та кібербезпеки розпочалася у 2008 році в рамках Спільної робочої групи України-НАТО з питань воєнної реформи за ініціативи Служби безпеки України. Тоді було започатковано створення Робочої підгрупи з питань кібернетичного захисту, що стало поштовхом для розробки концептуальних засад взаємодії між Україною та Північноатлантичним Альянсом у вказаній сфері, запровадження механізму консультацій та оперативного обміну інформацією в разі скоєння кібернетичних атак національного масштабу, а також розробки критеріїв оцінки кібернетичних загроз. У 2009 році Організація Північноатлантичного договору затвердила стратегічний документ «Рамки співробітництва у питаннях кібернетичного захисту між НАТО та країнами-партнерами». Ним було закладено політико-правове підґрунтя для налагодження комплексної взаємодії та співробітництва із зацікавленими країнами-партнерами, до числа яких входить і Україна [7].

4 вересня 2014 року в рамках Уельського саміту Північноатлантичного альянсу було прийнято спільне рішення про створення п'яти трастових фондів в Україні. П'ятий фонд покликаний протидіяти кіберзлочинності і спрямований на розвиток систем кіберзахисту відповідно до стандартів країн-членів НАТО. Ідея створення Трастового фонду Україна-НАТО з кібербезпеки полягає в тому, що його інтелектуальні і матеріальні можливості надають Україні необхідну підтримку для розвитку оборонних технічних можливостей, у тому числі створення лабораторій для розслідування інцидентів у кібернетичній сфері [6].

12 червня 2020 року Україна приєдналася до Програми розширених можливостей Північноатлантичного альянсу, головною метою якої є поглиблення співпраці та повна синхронізація військ із країнами-союзницями, які не є повноправними членами військового блоку. Загалом, програма має індивідуальні особливості для кожної країни-учасниці. Для України Програма розширених можливостей передбачає доступ до всіх навчань НАТО; політичні консультації з Альянсом, зокрема на рівні міністрів закордонних справ; обмін

тією інформацією та розвіданими, що раніше були закритими; можливість українських офіцерів обіймати посади в командних структурах і штаб-квартирі Північноатлантичного альянсу; оновлення Комплексного плану підтримки України, який був прийнятий 2016 року; відновлення засідань Комісії Україна – НАТО на високому рівні; поглиблення співпраці з підтримки безпеки в акваторії Чорного моря; протидія кіберзагрозам, міжнародному тероризму й організованій злочинності [5].

Цього року Україна також долучилася до аналітичного процесу NATO reflection process, який стане основою для формування стратегічної концепції НАТО2030. Головна мета ініціативи НАТО2030 – зробити Альянс сильнішим і таким, що може адаптуватися до нових викликів, одними з яких є виклики у кібернетичному й інформаційному просторах.

У рамках євроатлантичної інтеграції та на шляху вступу до НАТО Україна має провести відповідні реформи. У червні 2020 року директорка представництва НАТО в Україні зазначила, що Україна має ухвалити нову стратегію національної безпеки, стратегію воєнної безпеки, стратегію оборони, а також завершити низку оглядів у секторі безпеки та оборони. Виходячи з сукупності всіх цих факторів, 14 вересня 2020 року Президент України Володимир Зеленський підписав Указ «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». У документі зазначено, що Стратегія національної безпеки є основою для розробки інших документів стратегічного планування, які визначатимуть шляхи та інструменти її реалізації. До їхнього числа також входить розробка Стратегій інформаційної та кібербезпеки України [3].

У Стратегії національної безпеки України 2020 року значне місце приділено питанню кібербезпеки і зазначено, що *кіберпростір поряд із землею, водою та повітрям визнається простором суперництва. Також акцент робиться на тому, що кіберскладова наявна у значній кількості загроз, починаючи від питань глобалізації й міжнародної конкуренції, завершуючи загрозами критичній інфраструктурі, інформаційними операціями та цифровою трансформацією.* Стратегія кібербезпеки визначатиме також основні підходи та напрями до формування питань кіберзахисту, а також пріоритети національних інтересів України у сфері кібербезпеки. На базі Національного координаційного центру кібербезпеки при РНБО було сформовано робочу групу, і представники ключових державних органів — суб'єктів забезпечення кібербезпеки, що входять до її складу, надають НКЦК свої пропозиції щодо формування Стратегії з кібербезпеки. До її розроблення також залучатимуться фахівців приватного сектору та громадськості, які спеціалізуються на питаннях кібербезпеки. Під час підготовки стратегії будуть враховуватися міжнародні практики.

10 жовтня 2020 року Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України разом з РНБО, Кіберполіцією, Міністерством цифрової трансформації України і СБУ започаткувала роботу Експертної ради з інформаційної та кібербезпеки, що також займатиметься розробкою Стратегій з

інформаційної та кібербезпеки. Робота Ради буде складатися з розвитку організаційної системи забезпечення кібербезпеки, модернізації законодавчої бази, посилення функціональної спроможності технологічної інфраструктури кібербезпеки та удосконалення системи підготовки кадрів.

Висновок. Україна спрямовує свою діяльність на консолідацію зусиль щодо прискорення запровадження стандартів НАТО у сфері приєднання до колективної системи забезпечення інформаційного та кіберзахисту. Питання захисту у кіберпросторі є невід'ємною складовою реалізації державної політики у сфері забезпечення національної безпеки та євроатлантичної інтеграції. Україна за рахунок використання ресурсів Трестового фонду НАТО з кібербезпеки зміцнює власний кіберзахист. З іншого боку, така співпраця вигідна й Альянсу, оскільки дозволяє в реальних умовах випробувати технічні та організаційні рішення. Зважаючи на значний прогрес і досвід НАТО у виробленні й удосконаленні механізму забезпечення інформаційної та кібербезпеки країн-членів, Україна повинна стати активним учасником цих безпекових процесів. Враховуючи євроатлантичні прагнення України, це буде сприяти поліпшенню іміджу держави, а також впливати на формування організаційно-правової основи національної інформаційної та кібербезпеки України, її інтеграцію до НАТО і створення оптимальної моделі надійного захисту вітчизняного кіберпростору.

Список використаних джерел:

1. 460 кібератак і 20 хакерських угруповань нейтралізувала СБУ з початку року: Служба безпеки України URL: <https://ssu.gov.ua/novyny/460-kiberatak-i-20-khakerskykh-ugrupovan-neitralizuvala-sbu-z-rochatku-roku> (дата звернення: 02.11.2020)
2. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору). Закон України: Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text> (дата звернення: 02.11.2020)
3. Указ Президента України № 392/2020 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Офіційне інтернет-представництво офісу Президента України URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (дата звернення: 02.11.2020)
4. Lisbon Summit Declaration: North Atlantic Treaty Organization URL: https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_68828.htm (дата звернення: 02.11.2020).
5. NATO's Enhanced Opportunities Program for Ukraine: Ministry of Defence of Ukraine official web site URL: <https://www.mil.gov.ua/en/news/2020/07/24/natos-enhanced-opportunities-program-for-ukraine/> (дата звернення: 02.11.2020).
6. NATO's practical support to Ukraine: North Atlantic Treaty Organization URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2015_12/20151130_1512-factsheet-nato-ukraine-support_en.pdf (дата звернення: 02.11.2020).
7. Strasbourg/Kehl Summit Declaration: North Atlantic Treaty Organization URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/news_52837.htm?selectedLocale=en (дата звернення: 02.11.2020).

Hatsenko Anastasiia, the Fourth-year Student, Study Program «Social Communications», Faculty of Law and International Relations, Borys Grinchenko Kyiv University.

Pistrakevych Olena, Candidate of Sciences (PhD) in Public Administration, Senior Lecturer of the Chair of International Relations and International Law, Faculty of Law and International Relations, Borys Grinchenko Kyiv University.

INFORMATION AND CYBER SECURITY OF UKRAINE IN THE
CONTEXT OF EURO-ATLANTIC INTEGRATION